

1 [ולהעיר, שגם לפי הדעה ששכר מצוה הוא באופן של סגולה⁷⁴, הנה לאחרי שרצה הקדוש-ברוך-הוא
 2 וקבע סגולה זו, הרי זה נעשה דבר המוכרח גם מצד התחתון, ובמילא גם מצד הגן-עדן].
 3 אלא, שבעולם הזה נמצאים כל העיניים בהעלם, ובעולם הבא באים לידי גילוי.
 4 ומוכן, שבודאי יש חידוש גדול בעולם הבא - מצד ענין הגילוי, שבא מן הכח אל הפועל, ועד כדי
 5 כך, שבגלל זה אמרו רז"ל⁷⁵ "יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה"; אבל
 6 זהו רק בנוגע לענין ההתגלות, ואילו עצם הענין - נפעל וישנו כבר במעשינו ועבודתינו בעולם הזה, שבו
 7 נעשית פעולת המצוה; שכר מצוה אינו בגלוי בעולם הזה, ועד שאומרים "למחר ליטול שכרם", או אפילו
 8 "לקבל שכרם"⁶⁹, אבל, מזה גופא שנקרא בשם "מחר", ונקרא בשם "עולם הבא", מוכח, שעצם הענין
 9 ישנו כבר בעולם הזה.
 10 ויתירה מזה:
 11 גם בנוגע לענין הגילוי - הנה מי שיש לו עינים לראות, ביכלתו להיות במעמד ומצב ש"עולמך תראה
 12 בחיך"⁵⁹, היינו, שבהיותו בעולם הזה, נשמה בגוף, הרי הוא רואה את העולם הבא, וכדברי הגמרא⁷⁶
 13 "שלשה הטעימן הקדוש-ברוך-הוא בעולם הזה מעין העולם הבא .. אברהם יצחק ויעקב, אברהם דכתיב
 14 ביה בכל, יצחק דכתיב ביה מכל, יעקב דכתיב ביה כל".
 15 וכיון שענין זה נקבע בנוסח התפילות והברכות⁷⁷ - הרי זה סימן שזהו ענין שיכול להיות נפעל בכל
 16 אחד מישראל, לפי שעה, בעת רצון וכו', כפי שידע איניש בנפשיה, שאז נותנים לו סיוע מלמעלה שיוכל
 17 להיות במעמד ומצב ד"עולמך תראה בחיך".
 18 יב. על-פי-זה יש לבאר הקשר והשייכות ד"הליכות עולם לו", דקאי על עולם הבא (כדרשת חז"ל
 19 "אל תקרי הליכות אלא הלכות", "כל השונה הלכות .. מובטח לו שהוא בן עולם הבא") - עם העולם
 20 הזה, שאודותיו מדובר בהתחלת הפסוק, "שחו גבעות עולם":
 21 בנוגע לעולם התחיה, נשמות בגופים - הנה אז יהיה סדר חדש לגמרי, שיתוסף בעבודת בני ישראל
 22 בקיום המצוות באופן ש"שם נעשה לפניך .. כמצות רצונך"⁷⁸.
 23 ובפרטיות: לא מיבעי לפי הדעה שמצוות אין בטילות לעתיד לבוא⁷⁹, אלא אפילו לפי הדעה שמצוות
 24 בטילות לעתיד לבוא⁷⁹, יתוספו אז כמה וכמה ענינים שלא נפעלו בעולם הזה, על-ידי שלימות העבודה
 25 שתהיה בימות המשיח, כמו שכתב רבינו הזקן באגרת הקודש⁸⁰ שמה שכתבו רז"ל ד"מצוות בטילות
 26 לעתיד לבוא, היינו בתחיית המתים, אבל לימות המשיח קודם תחיית המתים אין בטילים".
 27 ואם כן, אי אפשר לומר שבעולם הזה יש לו כבר את כל העולם הבא - כיון שגם העולם הזה של
 28 ימות המשיח יהיה באופן אחר לגמרי.
 29 אבל כאשר מדובר אודות גן-עדן (כנזכר לעיל ש"כל השונה הלכות כו' מובטח לו שהוא בן עולם
 30 הבא" קאי על גן-עדן) - הרי כיון שגן-עדן הוא "זיו תורתן ועבודתן", "שכר מצוה מצוה", נמצא, שאין
 31 לך ענין בגן-עדן שלא היה תחילה בעולם הזה, שבו נפעל כללות הענין דגן-עדן.
 32 ונמצא, שאף-על-פי שעל-פי הדרשה ד"אל תיקרי הליכות אלא הלכות" מדובר אודות עולם הבא, אין
 33 זה שולל את הפירוש הפשוט שזהו אותו עולם שאודותיו מדובר לפני-זה (עולם הזה) - כיון שגם בהיותו
 34 בעולם הזה יש לו כבר את העולם הבא.

78) נוסח תפלת המוספין. וראה תו"ח ר"פ ויחי. המשך וככה
 תרל"ז פ"ז ואילך. ועוד.
 79) נדה סא, ב.
 80) סוסכ"ו (קמה, סע"א).

74) ראה של"ה בית אחרון בית דוד (יב, א"ב).
 75) אבות שם מ"ז.
 76) ב"ב טז, סע"ב ואילך.
 77) בברכת המזון: "כמו שברך את אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל, כן יברך אותנו".